

ශී ලංකා පුජාතාන්තික සමාජවාදී ජනරජයේ ගැසට් පතුය අති විශෙෂ

අංක 2051/15 - 2017 දෙසැම්බර් මස 27 වැනි බදාදා - 2017.12.27

(රජයේ බලයපිට පුසිද්ධ කරන ලදී)

${ m I}$ වැනි කොටස $: ({ m I})$ වැනි ඡෙදය - සාමාන ${ m s}$

රජයේ නිවේදන

ශීු ලංකාවේ හදිසි අනතුරු වැළැක්වීමේ සහ කළමනාකරණය කිරීමේ ජාතික පුතිපත්තිය සහ උපකුමික සැලැස්ම

ශී් ලංකාවේ හදිසි අනතුරු වැළැක්වීමේ සහ කළමනාකරණය කිරීමේ ජාතික පුතිපත්තිය සහ උපකුමික සැලැස්ම සඳහා 2017.06.06 දිනැති ව පැවති අමාතා මණ්ඩල රැස්වීමේ දී අනුමත කර ඇති අතර, එය අනුමැතිය ලද දින සිට කියත්මක වේ. දීර්ඝ කාලීන ජාතික අවශාතාවයක්ව පැවති මෙම පුතිපත්තිය සහ උපකුමික ඉදිරි සැලැස්ම, හදිසි අනතුරු වැළැක්වීමේ ජාතික පුතිපත්ති රාමුව තුළ ජාතික හා පළාත් බලධාරීන්ට හා අනෙකුත් අදාළ පාර්ශ්වකරුවන්ට එය කියාවට නැගීමට අවශා මාර්ගෝපදේශනය සපයනු ඇත.

ජනක සුගතදාස, ලේකම්, සෞඛා පෝෂණ හා දේශීය වෛදා අමාතහාංශය.

2017 දෙසැම්බර් මස 20 වැනි දින, කොළඹ දී ය.

ශීු ලංකාවේ හදිසි අනතුරු හේතුවෙන් ඇතිවන අනතුරු වැළැක්වීම කළමනාකරණය කිරීමේ ජාතික පුතිපත්තිය

සෞඛා පෝෂණ සහ දේශීය වෛදා අමාතාහාංශය

2016

සෞඛ්‍ය පෝෂණ සහ දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශය බෝ නොවන රෝග ඒකකය

හැඳින්වීම

ශී ලංකාවේ හදිසි අනතුරු නිසා සිදු වන හානි, රෝහල් ගත වීම් වලට පුධානතම හේතුව වන අතර, රෝහල් වලින් වාර්තා වන මරණ වලට හේතු වන එකොළොස් වන සාධකය ලෙසද හඳුනා ගෙන ඇත. මෙසේ අනතුරු වලින් හානියට හා මරණයට පත්වන්නන්ගෙන් වැඩි පුතිශතයක් අයත් වන්නේ රටේ ශුම බලකාය ලෙස ගැනිය හැකි වයස අවු. 15 - 44 වන තරුණ පිරිස්ය. මේ නිසා සිදු වන හානිය, අනතුරට ලක්වූ පුද්ගලයින්ට පමණක් නොව ඔහුගේ පවුලේ සාමාජිකයින්ට හා සමස්ථ පුජාවටම බලපෑමක් ඇති කරයි.

දිනෙන් දින වර්ධනය වන මෙම ගැටළුව ශීු ලංකාවේ ආර්ථික හා සමාජිය වර්ධනයට ද බලපාන බැවින් ඒවා වැළැක්වීමට හා පාලනයට පුමුඛස්ථානයක් දිය යුතු බව ශීු ලංකා රජය හඳුනා ගෙන ඇත.

මෙම කර්තවාය සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා සෞඛා අමාතාහංශයේ මූලිකත්වයෙන් මෙම ක්ෂේතුයේ අනතුරු වළක්වා ගැනීම හා කළමනාකරණය කිරීමේ ජාතික පුතිපත්තිය සහ කුමවේද නඟා සිටුවීමේ කාර්යය ආරම්භ කර ඇත.

පුතිපත්ති කිුිිිිිිිි මාර්ගයේ විෂය පථය

ජාතික පුතිපත්තිය සෑම වයස් කාණ්ඩායමකටම ඇති විය හැකි කිසිදු චේතනාවකින් තොරව සිදුවන හදිසි අනතුරු¹ වැළැක්වීම ආවරණය කරන අතර, පහත සඳහන් මට්ටම් වලින් සිදු කරයි.

• පුාථමික වැළැක්වීම

වඩාත් සුරක්ෂිත චර්යාවන්, පරිසරයන් සහ නීති බලගැන්වීම උපයෝගී කර ගනිමින් අනතුරු ඇති වීමේ අවදානමට මුහුණ දීමේ පුවණතාවයන් අවම කර ගැනීම සහ අනතුරු වැළැක්වීම සඳහා වන මැදිහත් වීම.

• ද්වීතියික වැළැක්වීම

අනතුරක් සිදුවූ විට, පසුව ඇතිවන හානියේ බරපතල තත්වය සහ ඉන් ඇතිවන බලපෑම අවම කිරීම සඳහා ඉක්මනින් හඳුනාගැනීම සහ සුදුසු වන මැදිහත් වීම. (පූර්ව රෝහල් සත්කාර හා හදිසි පුතිකාර සේවය)

• තෘතියික වැළැක්වීම

අනතුරු නිසා සිදුවන හානි හේතුවෙන් දුබලතාවයට පත්වීම වැළැක්වීම සහ එසේ දුබල තත්ත්වයට පත් වූවන් සඳහා වන මැදිහත්වීම. (පුතරුත්ථාපනය කිරීම)

චේතනාත්මක තුවාල සිදු කිරීම, මානසික සෞඛා පුතිපත්තිය තුළින් ආමන්තුණය කරනු ලැබේ. ද්විතීයික වැළැක්වීම හා තෘතීයික වැළැක්වීමෙන් තෝරා ගත් පාර්ශ්වයන් සියළු ආකාරයේ තුවාල සම්බන්ධයෙන් පොදු වන අතර, අවශා කරන සේවා වුහුහයන් මෙම පුතිපත්තිය මගින් අමතනු ලැබේ. ආපදා වලට පෙර සූදානම් වීමේ පුතිපත්තිය, සේවාස්ථ බෙදාහැරීමේ ආකාර සමග සංගත වේ.

දැක්ම ; හදිසි අනතුරු වලින් තොර ශීූ ලංකාවක්

මෙහෙවර ; ජනතාවගේ දෛනික ජීවිතයට අනතුරු නිසා සිදුවන හානි හා මරණ වැළැක්වීමේ කුමෝපායන් හඳුන්වාදීම තුළින් එම හානි පුමාණය සහ ඒවායේ බරපතලකම අඩු කිරීම.

පුතිපත්ති අරමුණ

ශීු ලංකාවේ අනතුරු සිදුවීම සහ අනතුරු වලින් ගිලන් වීම, ආබාධිත වීම හා මිය යාම අවම කිරීම.

මූලික කුමෝපායන්

පහත සඳහන් කුමෝපායන් පුමුඛතාවය මත පුතිපත්ති අරමුණු සඵල කර ගැනීම සඳහා හඳුනාගෙන ඇත.

- 1. අනතුරු නිසා සිදුවන ආබාධ වැළැක්වීම සඳහා සාමූහික කිුයාකාරිත්වය ශක්තිමත් කිරීම.
- 2. අනතුරු පිළිබඳ පුශ්නයේ බරැරුම්කම පිළිබඳව හා අනතුරු වැළැක්වීම පිළිබඳ දුනුවත් භාවය වැඩි කිරීම.
- 3. අනතුරු වැළැක්වීම සම්බන්ධයෙන් ඇති නීතිකාරක සහ නියාමන යාන්තුණ පවත්වාගෙන යාම සහ නිර්දේශ කිරීම.
- 4. ආරක්ෂිත පරිසරයක් සැළසුම් කිරීම හා වර්ධනය කිරීමට පුජාව හා කාර්යයධරයන් බල ගැන්වීම.
- 5. අනතුරකින් පසු උපරිම මට්ටමේ පුතිකාර හා අනතුරට පත් පුද්ගලයාගේ පුනරුත්ථාපන කටයුතු සඳහා සංවිධාන ධාරිතාව ශක්තිමත් කිරීම.
- 6. හදිසි අනතුරු පිළිබඳ තොරතුරු පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීම සහ පර්යේෂණ කිරීමට පෙළඹවීම.

කුමෝපාය අරමුණු

ඉහත එක් එක් කුමෝපායන් සඳහා පුධාන කිුිිියාකාරී අරමුණු හඳුනාගෙන ඇත.

කුමෝපාය 01

• අනතුරු නිසා සිදුවන ආබාධ වැළැක්වීම සඳහා සාමූහික කිුියාකාරිත්වය ශක්තිමත් කිරීම

අරමුණු :

1. අනතුරු වැළැක්වීමේ ජාතික කමිටුව (NCPI) ශක්තිමත් කිරීම තුළින් අනතුරු වැළැක්වීමේ සම්බන්ධීකරණ යාන්තුණය හා සාමූහික කියාකාරිත්වය වැඩි කිරීම. (සෞඛ්‍ය, ප්‍රවාහන, මහා මාර්ග හා මාර්ග සංවර්ධන, මෝටර් රථවාහන දෙපාර්තමේන්තුව, ජාතික ප්‍රවාහන කොමිසම, පොලීසිය, කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුව, වෘත්තීය ආරක්ෂාව සහ සෞඛ්‍ය පිළිබඳ ජාතික ආයතනය, අධ්‍යාපනය, අධිකරණය, පළාත් සභා, පළාත් පාලන ආයතන, සමාජ සේවා, මහා භාණ්ඩාගාරය, ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා රක්ෂණ මණ්ඩලය විසින් නියෝජනය කළ යුතු ය.)

¹ වේතනාවකින් තොරව සිදුවන අනතුරු පිළිබඳ නිර්වචනය ඇමුණුම, ''අ'' හි දක්වා ඇත.

2. ජාතික, පාදේශීය සහ පුජා මට්ටමින් සම්බන්ධීකරණයට සහ මඟ පෙන්වීමට සැළසුම් සකස් කිරීම සහ කිුයාත්මක කිරීම

කුමෝපාය 02

• අනතුරු පිළිබඳ පුශ්නයේ බැරැරුම්කම පිළිබඳව හා අනතුරු වැළැක්වීම පිළිබඳ දුනුවත් භාවය වැඩි කිරීම

අරමුණු :

- 1. බොහෝ අනතුරු වැළැක්විය හැකි බවට පුතිපත්ති සම්පාදකයන්, වෘත්තියචේදීන් සහ පොදු ජනතාව දනුවත් කිරීම හා ඒත්තු ගැන්වීම.
- 2. අනතුරු වැළැක්වීම පිළිබඳව මොඩියුලයක් පුාථමික, ද්වීතියික හා අදාළ උපාධි අධාාපන විෂය මාලාවන් වලට අන්තර්ගත කිරීම.
- 3. අදාළ දෙපාර්තමේන්තුවල සේවාස්ථ පුහුණුවීම් සඳහා අනතුරු වැළැක්වීම පිළිබඳ මොඩියුලයක් සම්පාදනය කිරීම හා අන්තර්ගත කිරීම.
- 4. අනතුරු වැළැක්වීම සම්බන්ධයෙන් සකීයව කටයුතු කරන ලෙස පුද්ගලයන් හා කණ්ඩායම් දිරි ගැන්වීම.
- 5. ආරක්ෂිත පුවර්ධනය සහ අනතුරු වැළැක්වීම සම්බන්ධ ධනාත්මක ආකල්ප පිළිබඳව සියල්ලන්ම දිරි ගැන්වීම.

කුමෝපාය 03

• අනතුරු වැළැක්වීම සඳහා ඇති නීතිකාරක සහ නියාමන යාන්තුණ පවත්වාගෙන යාම සහ නිර්දේශ කිරීම.

අරමුණු :

- 1. පවත්නා වාවස්ථාපිත නීතිකාරක හා රෙගුලාසි කියාත්මක කිරීම සහ බලාත්මක කිරීම ශක්තිමත් කිරීම.
- 2. මාර්ගෝපදේශ, භාවිත සංගුහය සහ පුමිතීන් සකස් කිරීමෙන් සහ යාවත්කාලීන කිරීමෙන් සමාජයෙන් මෙම වැඩසටහන සඳහා ලැබෙන අනුකූලතාවයට සහය දුක්වීම.
- 3. පවත්තා වාෘවස්ථාවල සහ නියාමත යාත්තුත වල අඩුපාඩු හඳුනා ගැනීම.
- 4. අනතුරු වළක්වාලීමට පහසුකම් සපයන වාවස්ථා හා රෙගුලාසි නිර්දේශ කිරීම හඳුන්වා දීම හෝ වෙනස් කිරීම.

කුමෝපාය 04

• ආරක්ෂිත පරිසරයක් සැළසුම් කිරීම හා වර්ධනය කිරීමට පුජාව හා කාර්යධරයන් බල ගැන්වීම.

අරමුණු :

- 1. පුද්ගලයින්, පවුල් සහ පුජාවන් බලගැන්වීම තුළින් පරිසර සුරක්ෂිතතාවය පුවර්ධනය කිරීම.
- 2. සියළුම සංවර්ධන වහාපෘති සහ වැඩසටහන්වල පුධාන අංගයක් ලෙස අනතුරුවලින් තොර සුරක්ෂිතතාවය තහවුරු කිරීම.
- 3. මානව අත් වැරදි/දෝෂ නිසා සිදුවන අනතුරු ඇතිවීමේ සම්භාවිතාවය හැකිතාක් අවම කරගනු වස් පරිසරය හා නිමැවුම් වැඩිදියුණු කිරීම.

කුමෝපාය 05

• අනතුරකින් පසු උපරිම මට්ටමේ පුතිකාර හා අනතුරට පත් පුද්ගලයාගේ පුනරුත්ථාපන කටයුතු සඳහා සංවිධාන ධාරිතාව ශක්තිමත් කිරීම.

අරමුණු :

- 1. අනතුරුවලට ගොදුරු වූවන් සඳහා පූර්ව රෝහල් සත්කාර සේවය ශක්තිමත් කිරීම.
- 2. පුාථමික මට්ටමේ සෞඛාා ආයතනවල මූලික හදිසි අවස්ථා පුතිකාර ලබා ගැනීමට ඇති හැකියාව ශක්තිමත් කිරීම.
- 3. ද්විතීයික හා තෘතීයික සෞඛා සත්කාර ආයතනවල හදිසි අවස්ථා පුතිකාර ලබා ගැනීමට ඇති හැකියාව ශක්තිමත් කිරීම.
- 4. පුාථමික, ද්විතීයික තෘතීයික සත්කාර ආයතන වල නිශ්චිත පුනරුත්ථාපන සත්කාර සහ යමෝධානික සේවා ලබා ගැනීමට ඇති හැකියාව ශක්තිමක් කිරීම.
- 5. පුජාව තුළ පුනරුත්ථාපන සත්කාර සහ සමෝධානික සේවා ලබා ගැනීමට ඇති හැකියාව ශක්තිමක් කිරීම.

කුමෝපාය 06

• හදිසි අනතුරු පිළිබඳ තොරතුරු පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීම සහ පර්යේෂණ කිරීමට පෙළඹවීම.

අරමණ

- 1. අනතුරු පිළිබඳ ජාතික ආවේක්ෂණ පද්ධතියක් සකස් කර කිුයාත්මක කිරීම.
- 2. කාර්යයධරයන් සහ පුජාව වෙත තොරතුරු කුමානුකූලව කලින් කළ වහාප්ත කිරීමේ සැළැස්මක් ස්ථාපිත කිරීම.
- 3. අනතුරු වැළැක්වීමේ විෂය පථය සම්බන්ධ පර්යේෂණවල පුමුඛතාවය හඳුනා ගැනීම.
- 4. අනතුරු පිළිබඳව තොරතුරු ඌනතාවයන් සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා පර්යේෂණ පැවැත්වීම, පුවර්ධනය කිරීම සහ පර්යේෂණ පුතිඵල පුායෝගිකව කි්යාත්මක කිරීම.
- 5. නියමිත වේලාවට සියළුම අංශ වලට වාර්ෂික වාර්තාව බෙදාහැරීම.

සම්බන්ධීකරණ යාන්තුණය

ජාතික, පළාත් සහ දිස්තුික් මට්ටමින් උචිත සම්බන්ධීකරණ යාන්තුණ ස්ථාපිත කෙරේ. සෞඛා පෝෂණ හා දේශීය වෛදා අමාතාාංශයේ බෝ නොවන රෝග ඒකකය අනතුරු වැළැක්වීමේ කේන්දුස්ථානය වන අතර මෙරට අනතුරු පිළිබඳ ජාතික පුතිපත්තිය කිුයාත්මක කිරීමේදී කිුයාකාරී සහ සමස්ථ සම්බන්ධීකරණ පුධාන අංශය ලෙස කටයුතු කරයි.

අනතුරු පිළිබඳ ජාතික කුමෝපායයන් පිළිබඳ සැළසුම දිවයින පුරා කියාත්මක වන බව සහතික කිරීමට බෝ නොවන රෝග අංශයේ අධාක්ෂ විවිධ අංශ සමග ජාතික පුතිපත්තිය නිසි ලෙස කියාත්මක කිරීමේ සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සිදුකරයි. මීට අමතරව පුතිපත්තිය ඵලදායි ලෙස කියාත්මක කිරීමට සම්පත් පවතින බවට සහතික විය යුතු ය. බෝ නොවන රෝග ඒකකය නියෝජා අධාක්ෂ ජනරාල් (බෝ නොවන රෝග) ගේ අධීක්ෂණය සහ මග පෙන්වීම යටතේ බෝ නොවන රෝග අධාක්ෂ විසින් කළනමානකරණය කරයි. අනතුරු පුතිපත්තිය ඵලදායි ලෙස කියාත්මක කිරීම සඳහා තිරසාර මූලා යාන්තුණයක් සහතික කෙරේ.

පුාදේශීය අවශාතා සහ අවස්ථාවන්ට පුචාරාත්මකව පළාත් සෞඛා සේවා හා පුාදේශීය සෞඛා සේවා අධාක්ෂවරුන් විසින් අදාළ කාර්යධරයින් සමග සාකච්ඡා කිරීමෙන් අනතුරුව ජාතික සැළැස්මට අනුරූපව ඒකාබද්ධ පළාත් හා දිස්තික් සැළසුම් සකස් කරනු ලැබේ.

පළාත් සැළසුම් සකස් කිරීම පළාත් සෞඛා සේවා අධාක්ෂවරයාගේ අධීක්ෂණය යටතේ පළාත් පුජා වෛදා විශේෂඥවරයා විසින් හෝ ඔවුන් නොමැති විටක බෝනොවන රෝග පිළිබඳ වෛදා නිළධාරී විසින් හෝ සම්බන්ධීකරණය කරනු ලැබේ. අනතුරු වැළැක්වීමේ හා කළමනාකරණය කිරීමේ දිස්තුික් මට්ටමේ කටයුතු පුා. සෞ. සේ. අධාක්ෂවරයාගේ අධීක්ෂණය යටතේ බොනොවන රෝග පිළිබඳ වෛදා නිළධාරියා සම්බන්ධීකරණය කරනු ලබයි. තුවාල වැළැක්වීමේ හා කළමණාකරන වැඩසටහනේ දිස්තුික් මට්ටමේ කළමණාකරු (දිස්තුික් කේන්දුස්ථානය) ලෙස බෝනොවන රෝග පිළිබඳ වෛදා නිළධාරියා කටයුතු කරයි.

කුියාත්මක කිරීම

මෙම උපකුමික රාමුව මගින් මධා කාලීන කිුිියාකාරී සැළසුමක් (අවුරුදු 3 - 5) සහ වාර්ෂික සැළසුම් සකස් කරනු ලැබේ. අනතුරු වැළැක්වීම සහ කළමනාකරණය පිළිබඳ උපකුමික සැළසුම පළාත් සහ දිස්තික් මට්ටම්වලින් කිුියත්මක කිරීමේ සැළසුම් සකස් කිරීමෙහිලා මාර්ගෝපදේශය ලෙස භාවිතා කෙරෙනු ඇත.

මෙම වැඩසටහන වඩාත් පහසුවෙන් කියාත්මක කිරීම තහවුරු කරගනු වස්, පලාත් සෞඛා අමාතාාංශ සමග මනා සම්බන්ධීකරණයෙන් කටයුතු කිරීම ඉතා වැදගත් වේ. එම නිසා ඒ ඒ අදාළ පුදේශවල කරනු ලබන කියාකාරකම් මනාව කියාත්මක කිරීම සඳහා අනතුරු වැළැක්වීම පිළිබඳ පළාත් පුාදේශීය කමිටුවක් එක් එක් පළාත්/පුදේශ සඳහා නිර්මාණය කිරීමට මෙයින් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

රාජා නොවන සංවිධාන සහ පුජා කණ්ඩායම් (තරුණ කණ්ඩායම්, ගුාමෝදය සහ සුබසාධක සංවිධාන ආදිය) සමග සහයෝගයෙන් අනතුරු වැළැක්වීමේ කිුිිියාකාරකම් හි නිරතවීම තුළින් එම සංකල්පය බිම් මට්ටම කරා රැගෙන යාමට මහත් පිටුබලයක් ලැබෙනු ඇත.

අධීක්ෂණය හා ඇගයීම

මධාකාලීන සහ වාර්ෂික සැළසුම්වලට අනුව අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම සිදු කෙරෙනු ඇත. මෙම සැළැස්ම මගින් ආයතන මට්ටම් ද ඇතුළුව ජාතික, අර්ධ ජාතික මට්ටම්වලදී භාවිතා කළ යුතු අදාළ කාර්ය සාධන දර්ශක පැහැදිලිව දක්වනු ඇත. විධිමත් අධීක්ෂණ කුමවේදයක් මෙම මට්ටම්වලින් ස්ථාපනය කෙරෙනු ඇත.

අනතුරු වැළැක්වීමේ ජාතික කමිටුව (NCPI)

අනතුරුව වැළැක්වීම සඳහා වන ජාතික කමිටුව ජාතික පුතිපත්තිය කියාත්මක කිරීම සඳහා උපදේශ ලබා දෙන තාක්ෂණික මණ්ඩලය ලෙස කටයුතු කරයි. මෙහි සභාපතිත්වය සෞඛා සේවා අධාක්ෂ ජනරාල් විසින් හොබවනු ලබන අතර, අදාළ රාජා නියෝජනයින්ගෙන් එය සමන්විත වේ. අනතුරු වැළැක්වීම සහ කළමානාකරණය සඳහා අවශා අන්තර් පාර්ශවිය කිුියාකාරකම් නිර්දේශ කිරීම සහ සහය දක්වීම, පුතිපත්ති කිුියාමාර්ග කිුියාත්මක කිරීමේ බලපෑම් ඇගයීම සහ අවශා වූ විට ජාතික පුතිපත්තිය නවාකරණය/සංශෝධනය කිරීමට උපදෙස් දීම, පාර්ශවයන් හරහා ජාතික පුතිපත්තිය කිුියාත්මක කිරීම අධීක්ෂණය කිරීම සහ ජාතික සෞඛා සභාවට සහ පළාත් සභාවලට වාර්ෂික වාර්තා සැපයීම, උපදෙස් අවශා වැදගත් කරුණු ජාතික සෞඛා සභාවේ අවධානය සඳහා යොමු කිරීම, අනතුරු වැළැක්වීමේ ජාතික කමිටුව විසින් සිදුකරනු ලැබේ. අනතුරු වැළැක්වීමේ ජාතික කමිටුව මාස 2 කට වරක් රැස්වන අතර පුතිපත්තිය කිුියාත්මක කිරීම පිළිබඳව සෞඛා අමාතාාංශයේ ලේකම්වරයාට වගකිව යුතු ය.

අනතුරු පිළිබඳ තාක්ෂණික කියාකාරී කමිටුව (TWG)

මෙම කමිටුව සාමාජිකයින් 8 - 10 දක්වා සංඛාාවක ගෙන් සමන්විත වන අතර, බෝ නොවන රෝග ඒකකයේ අධාක්ෂවරයා යටතේ එය කි්යාත්මක වේ. කි්යාකාරී අවශාතා අනුව සාමාජික සංඛාාව වැඩි කළ හැකි වන අතර, එහිදී අපේක්ෂිත සාමාජිකයින් අදාළ කාර්යධරයින් නියෝජනය වන පරිදි වැඩිපුර එක්කර ගනු ලැබේ.

ඇමුණුම "අ"

''ශරීරයට අනොහතා ලෙස බලපාන යාන්තික ශක්තිය, තාපය, විදුලිය, රසායනික දුවා සහ අයනීකරන විකිරණ වැනි භෞතික සාධකවලට, මිනිසාට දැරිය හැකි පුමාණය හෝ සීසුතාවය ඉක්මවා තීවුලෙස නිරාවරණය වීමෙන් අනතුරු තුවාල සිදුවේ,'' යන්න තුවාල/අනතුරු පිළිබඳ ලෝක සෞඛා සංවිධානයේ සම්මත නිර්වචනයයි. සමහර අවස්ථාවල (උදා: දියේ ගිලීම සහ ශීතල නිසා ඇතිවන තුවාල), අම්ලකර වායුව හෝ තාපය වැනි අතභාවශා සාධක ක්ෂණිකව හිඟවීම/නොලැබීයාම නිසාද තුවාල සිදුවේ. (ලෝ. සෞ. සං. 2002)

ඇතැම්විට එය කායික වශයෙන් දරිය හැකි මට්ටම ඉක්මවා තීවු ලෙස ශක්තීන්වලට නිරාවරණය වීමෙන් හෝ වාතය, ජලය, උණුසුම වැනි ජීවත්වීමට අත‍‍යාවශා සාධක එකක් හෝ වැඩි ගණනක් හිඟවීමෙන් ඇතිවන කියාකාරීත්වය ඇනහිටීමෙන් (උදා: දියේ ගිලීම, ගෙල සිර කිරීම, තදින් ශීතලවීම) හෝ සිදුවන කායික තුවාලයක් විය හැකිය. මෙහිදී ශක්තියට නිරාවරණය වීම සහ තුවාලයක් මතුවීම අතර කාලය කෙටිය. (ලෝ. සෞ. සං, 2002)

ශක්තීන් නිසා ඇතිවන තුවාලයක්,

- 1. යාන්තුික (උදා: ගමන් කරන හෝ මතුපිටික් වැනි ස්ථානයක තබා ඇති පිහියක් හෝ වාහනයක් වැනි වස්තුවක් සමග ගැටීම)
- 2. කිරණ (උදා: පිපිරීමකින් නිකුත්වන නෙත් අන්ධකරන ආලෝකයක් හෝ කම්පන තරංගයක්)
- 3. තාපය (උදා: ඉතා උෂ්ණ හෝ ශීතල වායුව හෝ ජලය)
- 4. විදලිය
- 5. රසායනික (උදා: වසවිෂ හෝ මධාසාර හෝ මත්දුවා වැනි මත් ගතිය ඇතිකරන හෝ මනස වියවුල් කරන දුවා)

රෝග සහ ඒ ආශුිත සෞඛා ගැටලු පිළිබඳ ජාතාන්තර සංඛාාලේඛන වර්ගීකරණ 10 වන සංස්කරනයේ (ICD.10) 19 සහ 20 යන පරිච්ඡේද වල ලැයිස්තු ගත කර ඇති කායික තත්ත්වයන් අනතුරක් ලෙස සැළකිය හැකි ය.

තුවාලයක් පිළිබඳ ඉහත නිර්වචනය අනුව, දියේ ගිලීම (අම්ලකර වායුවේ ඌනතාවය), ශරීර උෂ්ණත්වය අස්වාභාවිකව අඩුව පැවතීම හෙවත් (හයිපොතර්මියාව/උණුසුමේ ඌනතාවය), ගෙල සිරකිරීම (අම්ලකර වායුවේ ඌනතාවය), අසම්පීඩන ආබාධ/රෝග (නයිටුජනීය සංයෝග අතිරික්තය) සහ වසවීෂ ශරීර ගතවීම (විෂ දුවාා/ධූලක මගින්) ඇතුළත් වේ.

එහෙත් කාපල් දෝනා සහලක්ෂණය (Carpal Tunrel Suyndrome) වැනි අඛණ්ඩව පවතින ආතතිය නිසා ඇතිවන රෝග තත්ත්වයන්, නිදන්ගත කොන්දේ අමාරුව සහ විෂබීජ නිසා ඇතිවන ආසාදන මෙයට ඇතුළත් නොවේ. මානසික ආබාධ සහ නිදන්ගත ආබාධිත තත්ත්වයන් කායික අනතුරක්/තුවාලයක් අවසාන පුතිවිපාකයක් ලෙස ඇතිවිය හැකි වුවත්, ඒවාද ඉහත නිර්වචනයේ දී බැහැර කර ඇත. (ලෝ. සෞ. සං. 2002)

01 - 294